

VƏTƏN UZAQDA DEYİL!...

Beynəlxalq təcrübə göstərir ki, bir çox millətlərin diaspor anlayışına yanaşması olduqca fərqlidir. Bəziləri uzun illərdir ki, dünyanın müxtəlif yerlərində doğulan və sonradan çeşidli ölkələrə köçənləri, xüsusilə gənc insanları heç olmasa ildə bir dəfə ana vətəninə dəvət edir və onlara milli köklərini xatırladırlar. Başqa bir nümunə də olduqca maraqlıdır. Diaspor nümayəndələrinə "Aidiyyət sertifikatı" verilir və bu, onlara, demək olar ki, hər gün hansı millətə, hansı torpaqlara aid olduqlarını xatırladırlar. Bu nümunədən bütün dünyada diaspor hərəkatının və lobbichiliyin ən yaxşı nümunəsini yarıdan yəhudilər də yararılanırlar.

Məsələ burasındadır ki, artıq dünya xalqları diaspora acı, ağlamalı həyat hekayələri prizmasından yanaşmır, xalqlar və millətlər beynəlxalq uğur hekayələrinin "qəhrəmanı" olmaq yolundadır.

Və gələk Azərbaycanda yürüdüən diaspor siyasətinə... Azərbaycan diasporu, şəksiz ki, dünyadakı Azərbaycandır və ölkəmizin inkişafının mühüm qollarından biridir. Dünyadakı Azərbaycanın uğurları artıq yeni trendlərlə, qlobal bacarıqlarla ölçülür.

Hazırda diaspor quruculuğu Azərbaycanın dövlət siyasətinin prioritet istiqaməti sayılır. Əsasını ümummillət lider Heydər Əliyevin qoyduğu bu siyasətin mahiyyəti azərbaycanlıların tarixi vətənləri ilə əlaqələrini inkişaf etdirmək, diasporun potensialından milli maraqlarımızın qorunması istiqamətində faydalanmaq, eyni zamanda, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların da mədəni-siyasi hüquqlarını müdafiə etməkdən ibarətdir. Diasporun mövcud olduğu ölkələrin insanları bu gün Azərbaycanı daha çox məhz diaspor üzərindən, onun vasitəçiliyi ilə tanıyırlar.

Hacıbəylilər Azərbaycanda

Bir həqiqətdir ki, istənilən işdəki uğur sistemlilik və ardıcılıqla birbaşa bağlıdır. Bu mənada, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Cümhuriyyətin 100 illiyi ilə əlaqədar həyata keçirdiyi bir sıra tədbirlər, doğrudan da, yaddaqalan oldu. Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi tanınmasında böyük xidmətləri olmuş şəxsiyyətlərdən biri, Ceyhun Hacıbəylinin Parisdə yaşayan varisləri – oğlu Timuçinin həyat yoldaşı Paskal Hacıbəyli Buşe və oğlu Benjamin Hacıbəylinin komitənin dəvəti ilə Azərbaycana bir həftəlik səfərə gəlməsini ölkə ictimaiyyəti böyük maraqla qarşıladı. Onları müəyyən mənada fəxri qonaq da adlandırmaq olar. Bakıya gələn qonaqlar Şəhidlər Xiyabanını, Fəxri Xiyabanı ziyarət edib, muzeylərdə olub, Dövlət Komitəsində, Mədəniyyət Nazirliyində, ADA Universitetində və digər qurumlarda görüşlər keçirib, tarixi keçmişimizin güzgüsünü olan əfsanəvi Qobustanla tanış olublar.

Əslən Fransadan olan əfsanəvi Qobustanla tanış olublar Sarbonna Universitetinin məzunudur, Avropa Sosial Fondunda inzibati və maliyyə administratoru işləyir, ixtisasca riyaziyyatçı olan Benjamin Hacıbəyli isə Fransa İqtisadiyyat Nazirliyinin əməkdaşdır.

1993-cü ildə həyat yoldaşı vəfat etdikdən sonra Paskal Hacıbəyli Buşe Hacıbəylilər ailəsi və Azərbaycanla əlaqələrini davam etdirib. O və oğlu Benjamin axırıncı dəfə 2006-cı ildə Bakıda olublar.

Xatırladaq ki, vətəni və milləti üçün böyük işlər görmüş Ceyhun Hacıbəyli Xalq Cümhuriyyəti dövründə "Azərbaycan" qəzetinin redaktoru idi, sonradan isə Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində Parisə gedib. 1920-ci il aprelin 27-də ölkəmizin bolşeviklər tərəfindən işğalından sonra bir daha geri qayıtmayıb, Fransada mühacirət həyatı yaşayıb. 1962-ci ildə vəfat edən C.Hacıbəyli Parisin Sen-Klu məzarlığında torpağa tapşırılıb.

Azərbaycana səfərləri zamanı Hacıbəylilər ölkə mediasının diqqətində olublar. Şəhidlər Xiyabanına ziyarət zamanı Paskal Hacıbəyli Buşe Qarabağda baş verən hadisələrlə, işğal faktı ilə dərinlən maraqlanıb, Şuşa şəhərindəki tarixi abidələrin, azərbaycanlılara məxsus

milli-mədəni sərvətlərin, mülklərin tamamilə dağıdılmasını, yer üzündən silinməsinə böyük təəssüf hissi ilə qarşılayıb.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi Azərbaycan Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə bağlı silsilə tədbirlər çərçivəsində bu ilin avqust ayında Azərbaycan da daxil olmaqla 38 ölkədən 170 gəncin iştirakı ilə "Diaspor Gənclərinin I Yay Düşərgəhi"ni də təşkil etmişdi. Düşərgədə iştirak edən onlarla diaspor nümayəndəsi ilk dəfəydi ki, Ana Vətənlə

daha yaxından tanış olurdular. Bu cür tədbirlərin ardıcıl və sistemliliyi diaspor hərəkatının uğurlarını daha da genişləndirəcək.

Bir çox ölkələrin təcrübəsinə baxdıqda görünən odur ki, diasporu ilə sarsılmaz bağlar qura bilən ölkələr qlobal dəyər zəncirində yerini möhkəmləndirir, rəqabət meydanında daha güclü tərəfə çevirilir. Təhlilçilər Çin, Hindistan, İsrail kimi ölkələrin diasporu güclü halqalarıyla dünyanın innovasiya mərkəzləri, start-up işləri ilə örnək hesab edirlər. Mövzuya bu aspektdən yanaşanda Azərbaycan diasporu öz iş adamları dərnəklərini, dini və mədəni dərnəklərini, siyasi və təhsil birliklərini, idman klublarını, yerli media orqanları kimi sosial-psixoloji ehtiyaclara cavab verən bir çox toplum təşkilatlarını qurub irəlilətdikcə vətəndaşla, ölkə ilə əlaqə möhkəmlənəcək və dayanıqlıq qüvvətlənəcək.

Modern diasporların son önəmli parametri məhz təşkilatı mobillikdir. Hər şeydən önəmli işçi köçü dövrünün bitib sahibkarlıq hərəkatliliyi dövrünün başlaması xaricdə yaşayan soydaşlarımızın acı qürbat hekayələrini dinləmək zamanının da bitdiyini göstərir. İndi zaman qlobal bacarıqların inkişaf etdirilməsi,

möhtəşəm uğur hekayələrinin yaradılması və dinlənilməsi zamanıdır. Bu yolda təkə beynəlxalq arena söz, iş sahibi olmaq azdır, Azərbaycandakı markaların, brendlərin dünyaya çıxma imkanlarını daha da genişləndirmək, yeni platformalarda irəliləmək, Diaspor Araşdırma Mərkəzlərini yaradaraq analiz çərçivəsi ortaya qoymaq şərtidir. Bunun üçün bizə təkə könül birliyimizi möhkəmləndirmək deyil, həm də ağıl ortaqlığımızı qurmaq lazımdır. ♦

Vəsila Vahidqızı

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətinin rəhbəri